

DORAK HAZİNESİ SKANDALI

Yazan: TURHAN AYTUL

3

BU MEKTUP SAHTEDİR...

THE Sunday Times yazarı Kenneth Pearson, «Kurt Masalına» devam ederken ortaya bir de sahte mektup atmaktadır. Şimdi bu sahte mektubu açıklayan yazıyı okuyalım:

«Kızın kimliğini araştırmaması Mellaart'ın ilk hatasıdır. Ankarada İngiliz Arkeoloji Enstitüsünde Müdür Yardımcılığı yapmakta olan Mellaart buluşu hakkında sükûneti muhafaza etti. Arkeologlar genellikle buluşlarını cisimleri ve resimlerini gösteremediği müddetçe açıklamazlar. Mellaart da bu yüzden susmayı tercih etti. Birkaç ay sonra Mellaart bir arkadaşına Dorak hazinesinden bahsetti. Günlerce ikisi çizdiği resimler üzerinde çalıştılar ve bir süre sonra bunları Mellaart, Enstitü'nün müdürü Seton Lloyd'a tevdi etti. Burada Mellaart ikinci hatasını yaptı. Lloyd'a bunları 6 yıl önce bulduğunu fakat bunu açıklamaya mezun olmadığını söyledi. Şimdi bunları yayınlamak için gerekli izni almıştım. Seton Lloyd bunu duyar duymaz «Allahım bu bir bombadır» dedi ve devam etti: «Bunu derhal Eski Eserler Genel Müdürlüğüne bildirmelisiniz.» Mellaart kabul etti. Mellaart'a göre bu yalanı bazı özel şahsî sebeplerden ötürü söylemek zorunda kalmıştı. İzmirde ziyaretinde Mellaart dört yıldanberi evliydi. Karısına İzmirde bir genç kızla birkaç gün geçirdiğini söylemek ona zor gelecekti. (Aslında bunu sonradan karısına söyledi) Lloyd diyor ki «Bu konuda biraz sonra benim bilgim oldu fakat bu adam gerçeği tâ baştan söylememekle delilik etti.» Enstitüde sonbahar Dorak üzerinde bir çalışma devresi oldu. Bayan Seton Lloyd ile diğer bir arkeologun karısı olan bayan Oliver Gurney Mellaart'ın hazinayı kâğıt üzerinde canlandırmasına yardım ettiler. O yazın sonlarında

Anna Papastrati'den geldiği iddia olunan ve daktilo ile yazılı mektup konusunda Mellaart 1960 yılında verdiği ifadede «Elle yazılıydı» demişti.

Mellaart İzmirde iki defa yazarak fotoğrafları istedi. Hiçbir cevap gelmedi. Nihayet 10 Ekimde Anna şu cevabı verdi:

«Sevgili James

İşte istediğin mektup. Sahibi sıfatıyla Dorak koleksiyonunun evimde çizmiş olduğun resimlerini yayınlamama müsaade ediyorum. Her zaman benden ziyade eski püskü şeylerle ilgilen. Ne yapalım. İyi şanslar Allahla marladık. Sevgiler. Anna Papastrati.»

Mellaart bu mektubun o zaman daha önceki taleplerine bir cevap olduğunu sanmıştı. Şimdi bunun aksini düşünmektedir. Aynı zamanda şunu da kabul etmektedir ki mektubun tonu ilk zamanlarda belli olmayan bir samimiyet taşımaktadır. Mellaart şöyle demektedir:

«Ne yapayım kendisine iyi davranmak zorundaydım.»

RESİM ÇİZME

İŞİ BITTİ

Noel 1958'de bu resim çizme işi tamamlanmıştı. Mellaart özel kişilerin elindeki böyle bir koleksiyonun açıklanması hususundaki hukuki görüşü almağa çalıştı. Kendisiyle beraber oturan arkadaşı Prof. Tahsin Özgüç eski eserlerle ilgili kanunları inceledi ve bir engel olmadığını bildirdi.

Fakat Mellaart buluşunu tari-

hi Eserler Müdürlüğüne açıklamış mıdır? Prof. Özgüç'e göre «evet.» Bu arada Londrada Seton Lloyd resimlerin yardımıyla British Museum'daki Batı Asya Tarihi Eski Eserler kısmı başkanı Dr. R. D. Barnnet ve Londra Üniversitesi Batı Asya Eski Arkeoloji Profesörü Marlevon ile görüşmeler yaptı. Hepside hazinenin hakiki olduğu ve resimlerin yayınlanması sonucuna vardılar.

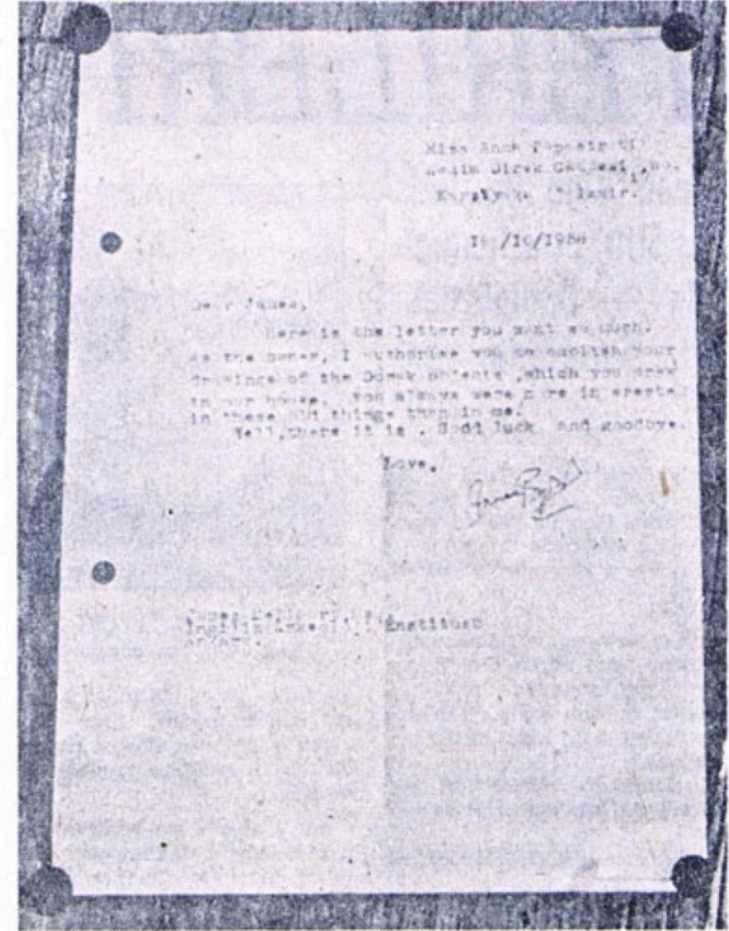
Bu konuda Illustrated London News ile de anlaşmaya varıldı.

Seton 1 Martta iyi haberlerle Ankaraya döndü, 3 Nisanda da Mellaart Tarihi Eserler Müdürlüğüne yapılacak yayın hakkında bilgi verdi. 25 Kasım 1959 da Illustrated London News 4 sayfasını Mellaart'ın buluşlarına hasretti. Başlık şuydu: «Doraktaki Kraliyet hazinesi. Ur'daki Kraliyet mezarlığının buluşundandberi yapılan en önemli gizli kazı hakkındaki ilk özel rapor» Bu yazı Ankara'yı bir bomba gibi sarst.

KAZIM DIRİK

SOKAĞI NEREDE?

Her ne kadar yazının girişinde bilginin nereden alındığı yazılmışsa da Türkiye'de Eski Eserler Müdürlüğü ellerinden ufak bir «Tutanhalmenin» gitliğini hissetti. İngiliz Arkeoloji Enstitüsünden bunun nerede bulunduğunu sordular. Enstitü dip-

Anna Papastrati'nin mektubu daktiloda elle yazılır.

İSTE ASIL GERÇEK

ARKEOLOG Mellaart, dalgın olduğu için bugün söylediğini yarın başka şekilde anlatmaktadır. Anna Papastrati'den aldığı söylediği mektup da böyledir. Yukarıda resmini gördüğünüz mektup için James Mellaart 18 Temmuz 1960'da Eski Eserler Umum Müdürlüğüne gönderdiği mektupta aynen şöyle demektedir:

«Fotoğraflar gelmeyince Eylülde ona mektup yazdım ve cevap olarak 22/9/1958 tarihli aynı adresli, elle yazılmış bir mektupta yazılı bir neşir müsaadesi aldım.»

Burada hangi yanlış düzeltilim. Hani mektup elle yazılmıştı... Belki de dalgın arkeolog daktilonun elle yazıldığını ima etmiştir. O zaman kabahat bizim. Sonra tarih hani 22 Eylül 1958 idi...

lomatik lisanda böyle bir bilginin verildiğini ve Mellaart İngilterede bulunduğu halde temas kurulur kurulmaz İzmir'deki adresin isteneceği söylendi. Temmuz 1960 da Mellaart Türk makamlarına seyahatinin tafsilatını verdi. Ve bu arada Anna Papastrati'nin adını ve adresini bildirdi. İzmirde yapılan tahkikat sonuç vermedi. Kadını bulamadıkları gibi nerede oturduğunu dahi tesbit etmek mümkün

olmadı Türk makamlarına göre Kazım Dirik sokağı şehrin ticari merkezindeydi. Burada ev yoktu. Aslında ise İzmirde bu adı taşıyan iki sokak vardı ve Türkler yanlış sokağı arıyorlar.

YARIN:

İngiliz Arkeoloji Enstitüsü de yalan söylüyor